

با اسمه تعالی

ساعت شروع: ۳۰: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه	رئیسی: ادبیات و علوم انسانی
تاریخ امتحان: ۲۳ / ۱۰ / ۱۳۸۷	سال سوم آموزش متوسطه	اداره‌ی کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۷		

ردیف	سوالات	نمره
۱	نوع هجای واژه‌ی « سبز » را با علامت « خاص » خود بنویسید.	+۲۵
۲	دلیل شهرت « سنایی » در غزل سرابی چیست؟	+۲۵
۳	اگر شاعری در سروdon قصیده، بخواهد از مطلبی به مطلبی دیگر برود و هم چنین از قافیه‌های قبلی استفاده کند، از چه شیوه‌ای پهنه می‌گیرد؟	+۲۵
۴	متنوی « منطق الطیر » چه درون مایه‌ای دارد؟	+۲۵
۵	نام قالب شعر زیر چیست؟ کدام شاعر، قدیمی ترین سراینده‌ای است که در این قالب طبع آزمایی کرده است؟ دوشیزه پی گلاب می گردیدم بر طوف چمن پژمرده گلی میان گلشن دیدم افسرده چو من گفتیم که چه کردی که چنین می سوزی ای یار عزیز گفتا که دمی در این جهان خنديدم پس وای بر من	+۵
۶	با وجه شبه « مهریاتی » یک تشییه بسازید و طرفین تشییه را در آن نشان دهید.	+۷۵
۷	تشییه موجود در مصراج « چون آینه، جان نقش تو در دل بگرفته است » را به تشییه بلیغ استادی تبدیل کنید.	+۵
۸	برای فهم تشییه موجود در بیت زیر، باید به سراغ کدام رکن آن رفت؟ چرا؟ « دلم چون کبوتو، لب بام تو نشست. »	+۷۵
۹	تشییه زیر، مفرد است یا مرگب؟ دلیل خود را بنویسید. « نکته‌ای کان جست ناگه از زبان هم چو تیری دان که جست آن از کمان ».	+۷۵
۱۰	کدام واژه‌ی مشخص شده، « استعاره‌ی مصرحه » است؟ دلیل خود را بنویسید. « گلا و تازه بهارا، تو بی که عارض تو طراوت گل و بوی بهار من دارد »	۱
۱۱	آرایه‌ی بیانی موجود در کدام جمله، بلیغ تر و مؤثرتر است؟ چرا؟ الف) بکوش تابه کنگره‌ی عقل دست یابی. ب) نیکی کن و درخت دوستی را قدر بدان.	+۷۵
۱۲	« مفهوم » و « قرینه » ی هر یک از مجاز‌های مشخص شده را بنویسید. الف) طاقت سر بریدن باشد ب) اگر به زلف دراز تو دست ما نرسد وز حبیب سر بریدن نیست گناه بخت پریشان و دست کوته ماست	۱
۱۳	در هریک از ایات زیر، « مجاز » را باید و نوع « علاقه » ی هریک را بنویسید. الف) شبی یاد دارم که چشمم نخفت ب) جهان انجمن شد بر تخت اوی شیبدم که پروانه با شمع گفت فرو مانده از فره و بخت اوی	۱
۱۴	چرا می‌گوییم، ترکیب « گل بی خار » در بیت زیر، یک « کنایه » به شمار می‌آید؟ « حافظ از باد خزان در جمن دهر منچ فکر معقول بفرما گل بی خار کجاست »	+۵
۱۵	در بیت زیر یک کنایه باید و مفهوم آن را بنویسید. « به تیغم گر کشد، دستش نگرم و گر تیرم زند، منت پذیرم »	+۵
۱۶	در بیت زیر، صامت بیش از هر واج دیگری تکرار شده است، بدین ترتیب، آرایه‌ی پدید آمده است. « ریاست به دست کسانی خطاست که از دست شان دست ها برخاست »	+۵
۱۷	در عبارت‌های زیر، « سجع ها » را باید و « نوع » هریک را بنویسید. الف) ملک بی دین باطل است و دین بی ملک ضایع. ب) منکلم را تا کسی عیب نگیرد، سخنی صلاح نیزیرد. « ادامه‌ی سوالات در صفحه‌ی دوم »	۱

با سمه تعالی

سالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی	ساعت شروع: ۳۰: ۱۰ صبح	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
سال سوم آموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۲۳ / ۱۰ / ۱۳۸۷		
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۷ اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی			

ردیف	سوالات	نمره
۱۸	در بیت های زیر، آرایه های «ترصیع» و «موازنہ» را مشخص کنید. برای هر مورد دلیل خود را بنویسید. الف) ز گرز تو خورشید گریان شود ز تیغ تو بهرام بربان شود ب) ما بروون را ننگریم و قال را ما درون را ننگریم و حال را	۱/۵
۱۹	در بیت زیر، «جناس ها» را بیابید و نوع «هر یک را بنویسید. گلاب است گوبی به جویش روان همی شاد گردد ز بیوش روان»	۱/۵
۲۰	ثابت کنید که در بیت زیر «اشتقاق» وجود دارد؟ «گر تیغ برکنند که محبت همی زنم اول کسی که لاف محبت زند، منم»	۰/۵
۲۱	کدام واژه در بیت زیر، در پدیده‌امدن آرایه‌ی «تصدیر» نقش داشته است؟ چون استان مقیم شود بخت بر درش هر کو جو بخت روی بر این استان نهاد	۰/۵
۲۲	واژه‌ای بنویسید که با کلمه‌ی «ساز» جناس ناقص افزایشی داشته باشد.	۰/۵
۲۳	بیت زیر، به چه ماجراهی «تلمیح» دارد؟ «به تو لای تو در آتش محنت چو خلیل گوییا در چمن لاله و ریحان بودم»	۰/۵
۲۴	در شعر زیر، آرایه‌ی «مراعات نظری» را بیابید و مشخص کنید تناسب واژه‌ها از چه جهت است؟ هر کو نظری دارد با یار کمان ابرو باید که سپر بانشد، پیش همه بیکان ها	۰/۵
۲۵	در شعر زیر آرایه‌ی «تفصیل» را بیابید. مورد تفصیل شده را تعیین کنید. «بیداری زمان را با من بخوان به فریاد / ور مرد خواب و خفتی / رو سربنده به بالین تنها مرا رها کن»	۱
۲۶	در بیت های زیر، آرایه های «حس امیزی» و «تناقض» را مشخص کنید. الف) غیر عربانی لباسی نیست تا پوشید کمی از خجالت چون صدا در خویش پنهانیم ما ب) گفتمش شیرین ترین آواز چیست؟ چشم غمگینش به رویم خیره ماند	۱
۲۷	در بیت «ای دمت عیسی، دم از دوری مزن / من غلام آن که دو اندیش نیست»، آرایه‌ی «ایهام» را بیابید و معانی مختلف واژه‌ای که این آرایه را پدیده می‌آورد، بنویسید.	۱
۲۸	با توجه به بیت زیر: «با آن که چیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» الف) «نشر» ها را مشخص کنید. ب) «نوع» لف و نشر موجود را بنویسید.	۰/۵
۲۹	شاعر در زنگی زیر، برای عبرت آموزی و قانع کردن مخاطب خود، از کدام آرایه‌ی معنوی به طور خاص بهره گرفته است؟ هناکام سپیده دم خروس سحری دانی ز چه رو همی کند نوحه گری ، از عمر شی گذشت و تو بی خبری یعنی که نمودند در آینده‌ی صحیح «موفق باشید»	۰/۵
	جمع نمره	۲۰

با اسمه تعالی

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: آرایه های ادبی	رشته: ادبیات و علوم انسانی
سال سوم اموزش متوسطه	تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۲۳ / ۱۰
دانشآموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۷	اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	« - ۰ » (۰/۲۵)	۰/۲۵
۲	مضمون عرفان را وارد غزل کرد. (۰/۲۵)	۰/۲۵
۳	(۰/۲۵) تجدید مطلع (۰/۲۵)	۰/۲۵
۴	(۰/۲۵) عارفانه (۰/۲۵)	۰/۲۵
۵	(۰/۲۵) مسعود سعد (۰/۲۵)	۰/۵
۶	(۰/۲۵) او درمهربانی به خورشید می ماند (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۲۵) مشبه: او (۰/۲۵) مشبه به: خورشید (۰/۲۵)	۰/۷۵
۷	(۰/۵) جان، آینه است.	۰/۵
۸	(۰/۵) مشبه به (یا کبوتر) (۰/۲۵) چون وجه شبیه از آن استباط می شود (یا پاسخی نظری این مفهوم) (۰/۵)	۰/۷۵
۹	(۰/۵) مرگ (۰/۲۵) چون هیبتی به هیبت دیگر تشییه شده است (یا طرفین تشییه دو چیز است یا وجه شبیه از دو یا چند چیز که با هم آمیخته اند، گرفته شده است.) (۰/۵)	۰/۷۵
۱۰	(۰/۵) «بها»، این واژه، مشبه به باقی مانده از یک تشییه است. (یا هر پاسخی نظری این مفهوم) (۰/۵)	۱
۱۱	(۰/۵) الف) کنگره‌ی عقل (۰/۲۵) چون این ترکیب یک اضافه‌ی استعاری است و برای درک آن ذهن به تلاش و تکابوی بیش تری نیاز دارد. (یا هر پاسخی نظری این مفهوم) (۰/۵)	۰/۷۵
۱۲	(۰/۵) الف) مفهوم: قصد (اندیشه) (۰/۲۵) قرینه: وز حبیم، بریدن نیست (۰/۲۵) ب) مفهوم: اختیار (قدرت) (۰/۲۵) قرینه: کوتاه (کوتاه ما) (۰/۲۵)	۱
۱۳	(۰/۵) الف) چشم (۰/۲۵) علاقه: جزئیه (۰/۲۵) ب) جهان (۰/۲۵) علاقه: کلیه (یا محلیه) (۰/۲۵)	۱
۱۴	(۰/۵) چون شاعر، مفهوم مورد نظر (نبودن آسایش بی رنج) را به شیوه‌ی دریافت معنی بیان کرده است. (یا چون شاعر درباره‌ی مقصود خود پوشیده سخن گفته است، یا چون ادعای خود را با دلیل یا نمونه همراه کرده است.) (یا هر پاسخی نظری این مفهوم) (۰/۵)	۰/۵
۱۵	(۰/۵) «دستش نگیرم» (۰/۲۵) : مانع نمی شوم (۰/۰) (یا تبرم زند: موا بکشد)	۰/۵
۱۶	(۰/۵) «من» (۰/۲۵) واج آرایی (نغمه‌ی حروف) (۰/۰)	۰/۵
	«ادامه در صفحه‌ی دوم»	

باسم‌هه تعالی

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: آواهه های ادبی

رشته: ادبیات و علوم انسانی	سال سوم اموزش متوسطه
تاریخ امتحان: ۱۳۸۷ / ۱۰ / ۲۳	
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی	دانش‌آموخته و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دی ماه سال ۱۳۸۷

ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۷	الف) باطل ، ضایع: متوازن (۰/۲۵) ب) نگیرد ، نهدید (۰/۲۵)	۱
۱۸	الف) متوازن (۰/۲۵) چون واژه های دو مصراح در تقابل با هم سجع متوازن دارند. ب) ترجیح (۰/۰۵) چون واژه های دو مصراح در تقابل با هم سجع متوازن دارند. (۰/۰۵)	۱/۵
۱۹	جویش (۰/۰۵)، بیوش (۰/۰۵) نوع جناس: ناقص اختلافی (یا ناقص) (۰/۰۵) روان ، روان (۰/۰۵) نوع جناس: تمام (۰/۰۵)	۱/۵
۲۰	واژه های « محبتان » و « محبت » (۰/۰۵) هم ریشه‌اند. (۰/۰۵)	۰/۵
۲۱	استان (۰/۰۵)	۰/۵
۲۲	بساز (سازه) (یا هر پاسخ درست دیگر) (۰/۰۵)	۰/۵
۲۳	ماجرای در آتش افکنند حضرت ابراهیم (ع) و تبدیل آتش به گلستان (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۰۵)	۰/۵
۲۴	کملن <small>مسیره</small> ، بیکان (۰/۰۵) نوع تناسب واژه ها: همراهی (یا نوع) (۰/۰۵)	۰/۵
۲۵	رو سر به بده بالین تنها مرا رها کن (یا مصراح آخر) (۰/۰۵) مصراحی از مولوی (۰/۰۵)	۱
۲۶	الف) غیر عربی لباسی نیست (یا عربی لباس است) : تناقض (۰/۰۵) ب) نشیرون ترین آواز : حسن امیزی (۰/۰۵)	۱
۲۷	دوراندیش (۰/۰۵)	۱
	معانی مختلف : عاقبت نگر (۰/۰۵) / کسی که به هجران می اندیشد (یا هر پاسخی نظریه این مفهوم) (۰/۰۵)	
۲۸	مال ، می (۰/۰۵) نوع لف و نشر : مرتب (۰/۰۵)	۰/۵
۲۹	حسن تعلیل (۰/۰۵)	۰/۵
	« خسته نباشد »	۲۰
	جمع نمره	